

åtminstone hvad löjligheten af den Finska sjelfbeundran beträffar. Derom hafva vi nogsamt talat med hvarandra. Ryktet gick, såsom Collan kan intyga, långt förän Du skref om min Arithmetik - en sak, som föröfrigt oss emellan *måste* glömmas

Tuus
JJNvr

Den 5 Oct. 1844

P. S. Få se om Aminoffs Disputation, såsom alltför Philosophisk, gillas af Theologiska Fakulteten. - Han lät Schauman på ett obarmhertigt vis förfara med sig vid akten. Hade jag sutit i Cathedern, så hade Schauman fått lära sig andra mores. Lille står på Fakultetens bästa i Trones rustning. Vill Du ha Aminoffs Disputation och Sundwalls bokkatalog?

10

265 M. A. CASTRÉN - J. V. SNELLMAN 18.X 1844
HUB, JVS handskriftssamling

20

Broder Snellman!

Manna-ord hör man gerna på, äfven om de icke skulle smickra vår lilla fäfänga, och ett redligt, wälment tadel är tiotusende gånger ljufvare att emottaga, än wanligt slisk slask, som, i stället för att upprätta, endast nedtrycker sinnet och förskämmer vätskorna. Jag ser nog, att jag väger litet på Din vågskål, men jag väger också icke mera på min egen. Mitt görande och sträfvande i denna werlden är ett intet; men så länge man lefver, måste man dock söka att allvarligt arbeta för den sak, hvars kämpe man är. Det är blott *en* sak, som djupt och mäktigt gripit mig, jag kan endast lefva för denna sak, allt det öfriga är en bisak för mig. Jag har beslutit, att wisa för Finlands folk, att wi icke äro ett ifrån werlden och werldshistorien lösryckt, enstaka kärr-folk, utan stå i förwandtskap med åtminstone en sjetje del af menskligheten Grammatikorna utgöra utgöra ej mitt hudwudsakliga ändamål, men utan Grammatikor winnes ändamålet icke. - Kan Finsk nationalitet härigenom i någon mon främjas, så är det wäl; något widare förmår jag ej uträtta, och äfven denna sak hinner jag ingalunda fullborda, endast bringa å bane.

30

40

Hwad nu denna min werksamhet har att skaffa med den klokhetswäg, Du för mig utstakat, förmår jag ej inse. Det wissa är, att tadeln ifrån denna sida ej träffar mig. Mina sträfvanden äro af den art, att de ej komma i collision med wederbörandes intressen, men att jag för min sak vågar riskera icke blott min pels, utan ett och annat, som menniskorna wanligen akta ännu högre, hoppas jag wara bewisadt. Huru jag i Ditt läge skulle bärja mig, är omöjligt att förutsäga, emedan menniskan i sitt praktiska görande sällan beror af sina teorier. Den satts wille jag dock låta gälla i alla menskliga företag, att om man will ett ändamål, så måste man ock vilja medlet till dess ernående. Låt mig få tillämpa detta på Saima. Hwar man inser, att Du genom Saima will wäcka till lifs den slumrande Finska nationaliteten. Men för att få fram detta ändamål, måste Du wäl först och närmast se till, att Saima får lefva. Nu hade jag af en man, som mycket mäktar, hört ord, som läto

50

mig ana, att Saimas lif wore i fara. Derföre ansåg jag min pligt wara att underrätta Dig om faran, för att Du skulle undvika att beröfvas det medel, hvarigenom du söker vinna ändamålet. Om Du sedan anser, att medlet måste wara just sådant det är, för att ändamålet skall vinnas, wälan! låt alltsamman stryka. Men just den instinct, hvarom Du i brefvet talar, »sjelbewarandets dunkla instinct», eller enligt min terminologie: hoppet om en odödlighet, hjälper oss å ena sidan ifrån förtwiflan, och manar oss å den andra att tillgripa tidsenliga åtgärder.

- 10 Mana fram en opposition. Men för att denna opposition skall wara genomgripande och medföra det resultat, wi ytterst åsyfta, så bör den hafva en politisk riktning – wara en svärdets opposition. Skulle nu en sådan opposition bringas å bane, så blefve följden owillkorligt Finlands undergång, d. ä. motsatsen af hvad oppositionen åsyftar. Du synes hafva utfunderat ett annat medel för vår räddning – en opposition emot den Germaniska culturen, en emanicipation från dess boja, Mäktiga ting skola tima i Finland, innan denna önskan går i fullbordan. Huru skall det slägte, som nu krålar på marken och ödmjukt böjer ryggen för den Ryska piskan, någonsin wåga tänka så djerft? Också bewisar historien, att andlig frihet ingenstädes utwecklat sig, der den politiska varit undertryckt. Och den illsluga Ryska politiken skall nog finna på medel att förtrycka dess (den andliga) frihetens) utveckling. Fördenskull anser jag allt vårt görande nu blott såsom förberedelser till ett uppror. Icke såsom skulle wi på egen hand kunna utföra ett så storartadt wärf, men wi kunna begagna oss af tillfället. Ryssen skall förr eller sednare komma i collision med Turkarne, som understödas af Kirgiser, Tatarer och hela Kaukasien: Polen wäntar blott på ett sådant tillfälle att gripa till wapen. Då skola äfwen vi från Finlands kärr ropa ve öfwer Moskowiten. Men intill dess anser jag oss böra spara med allt buller, och detta wäsendtligen derföre, att en opposition ej kan tolereras, således icke heller utföras. Saima lefwer blott så länge den anses vara oskadlig, eller med andra ord: så länge den ej eger alltför stor popularitet. Efter dess död inträder såsom wanligt, en så mycket större slapphet. Gud wet, hvad som i sig sjelft kunde wara det bästa, men mig synes dock den rätta wişheten bestå deruti, att man äfwen i wärsta fall wågar lefwa för sitt fosterland. Icke behöfwer man derföre gifwa allt till spillo, att man handlar tidsenligt. All opposition anser jag wara contra-indicerad, äfwen mot den Germaniska bildningen, emedan wi ej hafva hopp att få något bättre i stället. Hufvudsaken är i vårt närvarande läge att lifwa och underhålla den nywaknade kärleken till
- 20 kärrlandet. Hwem inser ej, att Saima just åsyftar detta, men genom opposition, och wäsendtligen en opposition emot Finland sjelft, nemligen) dess närvarande ömklighet. Sanningen till ära måste medgifwas, att Saima) derigenom äfwen verkat på många, i synnerhet unga sinnen. Men de flesta, åtminstone här på orten och besynnerligen vid universitetet tänka så: Det är wäl, att Saima ändteligen nedtystat inbillningen och wisat det goda folket, att Finland ingen ting varit, ingen ting är och förmodligen ingen ting blir. Så resonera de fleste af landets Professorer – detta obscuranta, förstockade, lättjefulla, egenkära slägte, hwarmed Gud straffat oss i sin vrede. Det är naturligt, att de wilja alltings ömklighet, ty då kunna ju de sjelfve, om icke lysa såsom ljus i mörks landet, åtminstone flyta öfwer annat folk, men sina widt skinande isterbukar. Skulle dessa Herrenar wåga träda i öppen fejd, så vore det en ringa sak att få bugt på dem; men de äro inpiskade Jesuiter – de verka i lönnedom, tassla i små sällskaper, förderfwa i knutarne. Med detta och annat klokt folk står ingen ting att göra. De sätta sig öfwer all
- 30
- 40
- 50

opposition, ja! de förhäradas derigenom än mera. Detta slägte måste gifvas till spillo; man bör söka att verka på ungdomen. Hos de unga hafva fosterländska intressen börjat wakna; de måste hållas vid lif och räddas från röta. Men härtill fordras mindre lag, än evangelium, mindre förtviflan, än mod, hopp och förtröstan. Förtvifla kan Finnen nog, men han vågar sällan hoppas, och detta är vår olycka. Det wet hvar man, ung och gammal, att här luktar brändt, men de gamla tänka: låt brinna, och de unge mena: wi förmå ej släcka elden. Säg dem att de förmå, så få gossarne mod och rädda huset, som ingen ting. Men vi måste till en början gå defensivt till väga, så länge vi ej hafva styrka att angripa fienden; striden skola vi hafva i ögnasigte, men nu endast samla krafter. Barn skola vi göra, böcker skola vi skriva, fosterlands-kärleken skola vi värda och upplifva; wi skola arbeta hvar i sin stad efter bästa förmåga, och Gud skall icke öfvergifva oss. Ryssen skall icke få makt, allraminst andelig makt öfver oss - det vet jag, som sett det gräseliga barbariet i Moguls land.

Men framför allt skola vi rädda språket, såsom hufvud-vilkoret för vår nationalitet. Detta är den allra knaggligaste sak, emedan Ryska politiken arbetar åt samma håll. Desse lura blott på tillfälle att få vräka öfver oss sin Mongoliska. Fås Svenskan bort, tänka de, så stoppa wi Ryskan i stället: Ett Ryskt Etatsråd, som utan känd anledning uppehöll sig här hela sommaren och var en medlem af Inrikes Ministeren, behagade många gånger i nåder wisa mig det skändliga deri, att wi - ett Finskt folk - tala ett Svenskt språk. Thessleff skall i Consistorio hafva föreslagit inrättandet af Finska Stipendier, och vid sista inscription, säges han hafva uppmanat Studenterne att winnlägga sig om de Ryska och Finska språken. - Derföre att den Ryska politiken både lönnligen och uppenbarligen will inplugga oss sitt språk, finner jag ingen klokhet deri, att vi genom ett våldsamt utdrifvande af Svenskan, arbeta Ryssen i händerna, och detta på en tide-punkt, då Finskan på långt när ej eger den utbildning, att den dugde till ett officiellt språk. Men arbeta skola vi och odla språket, så att det en dag må blifva användbart såsom ett ståteligt Riks-språk. Allt har och behöfver sin historiska utveckling.

Sängliggande, med rosen i benet har jag nedskrifvit dessa rader, för att få dem afsända med Bergstedt. (På posten tycks man uppbyta både mina och Dina bref). Om Du ej fattat fiendskap till mig i anledning af detta lösa prat, skulle jag utbedja mig ännu några ord om dina förhoppningar på en Finsk cultur, hvori den Germaniska vore upplöst. Eller kanske kommer jag ännu till Kuopio, för att säga gamla vännen ett farväl, som efter allt utseende blir det sista.

Din redligt tillgifne broder
M. A. Castrén.

Helsingfors d. 18 Oct. 1844.

266 E. LÖNNROT - J. V. SNELLMAN I.XI 1844
HUB, JVS handskriftsamling

50

Käre Broder!

Emedan det i morgon blifver ett halft år fullt, sedan vi den 2. Maj i Kuopio sednast sågo hvarandra, så kan det väl vara god tid, att